EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 16. 1. 2024
COM(2024) 9 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 70/2012 z 18. januára 2012 o štatistickom zisťovaní v cestnej nákladnej doprave

1 ÚVOD

1.1 CIEĽ SPRÁVY

V článku 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 70/2012 z 18. januára 2012 o štatistickom zisťovaní v cestnej nákladnej doprave[1] sa stanovuje, že Komisia musí do 31. decembra 2014 a potom každé tri roky Európskemu parlamentu a Rade predložiť správu o vykonávaní nariadenia a o budúcom vývoji. Táto správa je štvrtou správou, ktorá napĺňa túto požiadavku.

V prvom oddiele tejto správy sa vysvetľujú súvislosti, kontext politiky a rozsah pôsobnosti nariadenia. V druhom oddiele sa opisuje jeho vykonávanie členskými štátmi a Komisiou (Eurostatom), zaťaženie a náklady členských štátov v súvislosti so zberom údajov, metodické otázky a otázky kvality údajov a rôzne spôsoby zverejňovania štatistík o cestnej nákladnej doprave. V posledných dvoch oddieloch sa odkazuje na možný budúci vývoj štatistiky v oblasti cestnej nákladnej dopravy a poskytujú sa hlavné závery správy.

1.2 SÚVISLOSTI PRÁVNEHO RÁMCA

Nariadenie (EÚ) č. 70/2012 je prepracovaným znením nariadenia Rady (ES) č. 1172/98 z 25. mája 1998 o štatistických výkazoch o cestnej nákladnej doprave[2] a predstavuje krok vpred v oblasti vývoja štatistiky o doprave v EÚ. Je právnym základom pre zber širokého spektra údajov o cestnej nákladnej doprave.

Nariadenie (EÚ) č. 70/2012 poskytuje Komisii, ostatným inštitúciám EÚ a vnútroštátnym vládam porovnateľné, spoľahlivé, zosúladené, pravidelné a komplexné štatistické údaje o rozsahu a vývoji cestnej nákladnej dopravy. Tieto údaje sú potrebné na tvorbu, monitorovanie a hodnotenie politík EÚ.

Členské štáty zasielajú údaje Komisii vo forme mikroúdajov. Umožňuje to, aby sa pri dodržaní pravidiel zachovania spoľahlivosti údajov používateľom poskytli štatistické tabuľky s rôznymi kombináciami premenných.

Cieľom nariadenia (EÚ) č. 70/2012 je minimalizovať zaťaženie dopravných podnikov. Zber údajov je založený na výberovom zisťovaní, takže informácie sa žiadajú len za vzorku vozidiel a za obmedzený čas (zvyčajne týždeň). Členské štáty môžu z uvedeného zisťovania vyňať dopravné operácie pod určitými limitmi[3]. To by však mohlo brániť porovnateľnosti medzi členskými štátmi a kombinácii s informáciami z iných zdrojov údajov.

Tabuľky štatistík o cestnej nákladnej doprave, ktoré má zverejňovať Eurostat, sú vymedzené v nariadení (EÚ) č. 202/2010 z 10. marca 2010, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 6/2003, ktoré sa týka šírenia štatistiky cestnej nákladnej dopravy[4].

---

1 Ú. v. EÚ L 32, 3.2.2012, s. 1.

2 Ú. v. ES L 163, 6.6.1998, s. 1.

3 V súlade s článkom 1 nariadenia (EÚ) č. 70/2012 môže každý členský štát vyňať cestné nákladné vozidlá, ktorých užitočná hmotnosť alebo maximálna dovolená hmotnosť je nižšia než určitý limit. Tento limit nesmie presiahnuť 3,5 tony užitočnej hmotnosti alebo 6 ton maximálnej dovolenej hmotnosti jednotlivých motorových vozidiel.

4 Ú. v. EÚ L 61, 11.3.2010, s. 24.

1.3 KONTEXT POLITIKY

Pri formulovaní spoločnej dopravnej politiky sú potrebné podrobné vedomosti o rozsahu cestnej nákladnej dopravy a jej vývoji.

Európska zelená dohoda[5] je stratégiou rastu, ktorej cieľom je dosiahnuť udržateľné hospodárstvo EÚ tým, že sa výzvy v oblasti klímy a životného prostredia premenia na príležitosti vo všetkých oblastiach politiky a umožní sa spravodlivá a inkluzívna transformácia pre všetkých. Na dosiahnutie klimatickej neutrality je potrebné do roku 2050 znížiť emisie z dopravy o 90 %. Medzi prioritné opatrenia na prechod na udržateľnú a inteligentnú mobilitu patrí:

- posilňovanie multimodálnej dopravy,
- podpora realizácie riešení automatizovanej a prepojenej mobility vo všetkých druhoch dopravy,
- lepšie riešenie externých nákladov na dopravné činnosti prostredníctvom oceňovania,
- zvýšenie výroby a zavádzania udržateľných alternatívnych dopravných palív a
- znižovanie znečistenia pochádzajúceho z dopravy, najmä v mestách.

V decembri 2020 Komisia predložila „stratégiu pre udržateľnú a inteligentnú mobilitu – nasmerovanie európskej dopravy do budúcnosti“[6], v ktorej sa uvádzajú plánované kroky na transformáciu dopravného systému EÚ v súlade s ambíciami Európskej zelenej dohody. V stratégii pre mobilitu sa presadzuje vízia udržateľnej, cenovo dostupnej, inkluzívnej, inteligentnej, odolnej a konkurencieschopnej mobility a vyžaduje sa zásadná transformácia odvetvia dopravy. To sa premieta do troch prístupov, ktoré by sa mali uplatňovať na všetky druhy dopravy:

- prvým je zníženie závislosti od fosílnych palív nahradením existujúcich vozových parkov vozidlami s nízkymi a nulovými emisiami a zvýšenie využívania obnoviteľných a nízkouhlíkových palív,
- druhým je zvýšenie využívania menej znečisťujúcich druhov dopravy a presun podstatnej časti dnešnej vnútrozemskej cestnej nákladnej dopravy (75 %) na železničnú a vnútrozemskú vodnú dopravu,
- treťou je internalizácia externých nákladov. Súčasťou stratégie pre mobilitu je akčný plán, v ktorom sa uvádza 82 iniciatív v 10 kľúčových oblastiach činnosti s konkrétnymi opatreniami, ktoré sa majú prijať.

Údaje zozbierané podľa nariadenia (EÚ) č. 70/2012 majú význam nielen pre rozhodovacie orgány, ale aj pre profesijné organizácie, dopravné spoločnosti, výskumných pracovníkov a tvorcov modelov v oblasti cestnej dopravy. Výsledky zisťovania sú základom pre monitorovanie trhu cestnej nákladnej dopravy v EÚ a pravidelne sa používajú ako referencia v oznámeniach Komisie, pracovných dokumentoch útvarov Komisie a posúdeniach vplyvu. Dôkladné znalosti trhu pomáhajú zlepšiť konkurencieschopnosť spoločností v odvetví. Na základe nariadenia sa zostavujú štatistiky, ktoré možno použiť aj na posúdenie potenciálu presunu prepravy tovaru z cestnej nákladnej dopravy na ekologickejšie druhy dopravy. Podiel nákladnej dopravy využívajúci intermodálnu dopravu by bol dôležitým budúcim súborom údajov.

[5] COM(2019) 640 final.
[6] COM(2020) 789 final.

1.4 POKRYTIE ČLENSKÝCH ŠTÁTOV A OSTATNÝCH KRAJÍN

Nariadenie (EÚ) č. 70/2012 sa uplatňuje priamo a v celom rozsahu vo všetkých členských štátoch a vyžaduje sa v ňom od nich, aby predkladali štvrťročné údaje v súlade s jeho článkom 5. V súlade s jeho článkom 1 ods. 3 však nariadenie (EÚ) č. 70/2012 neplatí pre Maltu, ak počet cestných nákladných vozidiel evidovaných na Malte, ktoré majú povolenie na vykonávanie medzinárodnej nákladnej cestnej dopravy, neprevýši 400. Z tohto dôvodu musí Malta raz ročne podať Eurostatu správu o počte vozidiel, ktoré majú povolenie na vykonávanie medzinárodnej nákladnej cestnej dopravy. Malta musí tento počet nahlásiť najneskôr do konca marca roku, ktorý nasleduje po roku, ktorého sa počet nákladných cestných vozidiel týka.

Tieto údaje poskytujú aj Nórsko a Švajčiarsko. Pokiaľ ide o kandidátske krajiny, Čierna Hora poskytuje tieto údaje od roku 2016 a Severné Macedónsko 2020. Albánsko v súčasnosti prijíma potrebné opatrenia na vypracovanie a vykonávanie zisťovania o cestnej nákladnej doprave. Eurostat využíva každú príležitosť nabádať kandidátske krajiny a potenciálnych kandidátov, aby navrhli a vykonávali svoje zisťovania o cestnej nákladnej doprave tak, aby boli v súlade s právnymi predpismi EÚ v oblasti štatistiky.

2 SLEDOVANIE VYKONÁVANIA NARIADENIA (EÚ) Č. 70/2012

2.1 PLNENIE ZÁKONNÝCH POVINNOSTÍ

Všetky členské štáty zachovávajú vysokú úroveň plnenia povinností týkajúcich sa poskytovania údajov stanovených v nariadení (EÚ) č. 70/2012. Požadované súbory údajov sú poskytované všetkými členskými štátmi, pričom omeškania vznikli len v malom počte prípadov, hlavne z dôvodu aktualizácií informačných systémov členských štátov a fluktuácie zamestnancov. Umožňuje sa tým vytváranie vysokokvalitných, včasných a spoľahlivých štatistík o cestnej nákladnej doprave v Európe.

2.2 METÓDY ZBERU ÚDAJOV POUŽÍVANÉ V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH

Metodické ustanovenia stanovené v nariadení (EÚ) č. 70/2012 poskytujú rámec na zber presne vymedzených mikroúdajov členskými štátmi na základe vnútroštátnych zisťovaní.

Eurostat zbiera informácie o vnútroštátnych metódach zberu údajov (využívanie registrov, metodika výberu vzorky, pokrytie atď.) a sprístupňuje ich vo svojej publikácii *Methodologies used in road freight transport surveys in Member State, EFTA and Candidate Countries* (Metodiky používané v zisťovaniach o cestnej nákladnej doprave v členských štátoch, krajinách EZVO a kandidátskych krajinách)[7].

Okrem toho vykazujúce krajiny každoročne aktualizujú svoje súbory vnútroštátnych metaúdajov podľa vzoru „štruktúry pre metaúdaje Euro SDMX“. Vnútroštátne metaúdaje obsahujú štatistické prezentácie údajov o cestnej nákladnej doprave; informácie týkajúce sa vnútroštátnych právnych predpisov, politiky šírenia, kvality údajov, akékoľvek metodické aktualizácie a informácie o zisťovaní a štatistickom spracúvaní údajov[8].

[7] https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-gq-21-002 (dostupné iba v angličtine).

[8] https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/road_go_esms.htm (dostupné iba v angličtine).

2.3 ZAŤAŽENIE A NÁKLADY ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

Nariadenie (EÚ) č. 70/2012 sa vypracovalo so zreteľom na to, aby sa zaťaženie členských štátov obmedzilo na minimum. Vo väčšine členských štátov nebolo potrebné prijať žiadne dodatočné opatrenia, keďže ich existujúce procesy postačujú na splnenie požiadaviek nariadenia na zber údajov.

Z informácií nahlásených vo vnútroštátnych metaúdajoch vyplýva, že veľká väčšina vykazujúcich krajín považuje zaťaženie spojené s poskytovaním údajov za prijateľné. Pokiaľ ide o zaťaženie a náklady spojené so zberom údajov, medzi krajinami sú výrazné rozdiely. Závisia od veľkosti vzorky použitej na zber údajov, ktorá sa v jednotlivých krajinách líši, a od vnútroštátnych systémov zberu údajov. Priemerný čas, za ktorý respondenti vykážu údaje za jedno vozidlo s dopravnou činnosťou v období zisťovania, sa vo väčšine krajín odhaduje na približne 30 až 45 minút. Niekoľko krajín uvádza priemerný čas v rozmedzí 20 až 30 minút.

Komisia prispieva k úsiliu členských štátov o zostavenie vnútroštátnych štatistík o cestnej nákladnej doprave. Eurostat spravuje vnútroštátne mikroúdaje a zostavuje štatistiky (tabuľky D, t. j. tabuľky na výmenu údajov) dopravnej činnosti v každej krajine na základe vozidiel registrovaných v iných krajinách. Tieto štatistiky sa pošlú naspäť národným štatistickým orgánom, aby mali úplné štatistické údaje o všetkých činnostiach v cestnej nákladnej doprave, ktoré na ich území vykonali nákladné vozidlá registrované kdekoľvek v EÚ (okrem Malty), vo Švajčiarsku a v Nórsku a mohli zostavovať úplné vnútroštátne štatistiky. Vykonávanie nariadenia (EÚ) č. 70/2012 a tabuľky D poskytované Komisiou uľahčujú vykazujúcim krajinám úsilie spojené so zberom údajov o výkonnosti zahraničných nákladných vozidiel na ich území prostredníctvom osobitných vnútroštátnych zisťovaní. Náklady a zaťaženie vyplývajúce zo zberu údajov sú preto viac ako vyvážené úžitkom výsledných štatistík.

Zber a správa informácií na úrovni mikroúdajov okrem toho poskytuje Eurostatu flexibilitu v oblasti uspokojovania potrieb používateľov týkajúcich sa štatistických informácií bez oneskorenia a dodatočného úsilia na vnútroštátnej úrovni. Šírenie štatistík o cestnej nákladnej doprave Eurostatom a ďalšie zverejňovanie tabuliek D členskými štátmi je v súlade s ustanoveniami nariadenia (EÚ) č. 202/2010.

2.4 ZNÍŽENIE A ZJEDNODUŠENIE ADMINISTRATÍVNEHO ZAŤAŽENIA

Znižovanie a zjednodušovanie administratívneho zaťaženia je trvalým cieľom Komisie. V spolupráci s národnými štatistickými úradmi Eurostat zavádza konkrétne opatrenia s cieľom znížiť vnútroštátne zaťaženie spojené so zberom údajov a vykazovaním. Medzi tieto opatrenia patrí:

1. vytvorenie nástrojov na zjednodušenie vykazovania s podrobnými regionálnymi údajmi (napr. tabuľky zodpovedajúce poštovým smerovacím číslam a kódom NUTS[9] úrovne 3 s cieľom použiť informácie, ktoré sú pôvodne kódované len poštovým smerovacím číslom);
2. novo vyvinuté nástroje validácie súborov údajov, ktoré umožňujú vykazujúcim krajinám zvalidovať svoje údaje predtým, ako ich oficiálne zašlú Eurostatu a poskytnúť spätnú väzbu o konkrétnych chybách pre každý súbor údajov;
3. pravidelné stretnutia odborníkov z členských krajín, krajín EZVO, kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov (v prípade potreby v rámci skupiny odborníkov Komisie pre štatistiky

[9] Nomenklatúra územných jednotiek pre štatistické účely: https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background (dostupné v angličtine, vo francúzštine a v nemčine).

o cestnej nákladnej doprave a osobitných skupín) s cieľom vymieňať si osvedčené postupy a diskutovať o kvalite údajov, otázkach týkajúcich sa metodiky a budúcom pokroku.

V úsilí znížiť zaťaženie respondentov niekoľko členských štátov vykazuje údaje pomocou elektronických dotazníkov, elektronických excelových pracovných hárkov alebo mobilných aplikácií pre dopravu namiesto papierových dokumentov. Očakáva sa, že podobné postupy budú v blízkej budúcnosti uplatňovať aj ďalšie krajiny.

2.5 VALIDÁCIA ÚDAJOV A KVALITA PRIJATÝCH ŠTATISTICKÝCH ÚDAJOV

Za zber a prenos údajov sú zodpovedné členské štáty, ale Eurostat prijíma všetky potrebné opatrenia na odhaľovanie akýchkoľvek chýb v prijatých údajoch a vedie sofistikovaný informačný systém na validáciu a spracúvanie údajov. Od roku 2022 Eurostat vyvíja vyspelý a spoľahlivejší informačný systém, ktorý obsahuje dve vylepšené zložky: nové nástroje na validáciu údajov, ktoré sa zaviedli od januára 2023, a výkonný softvér (*Statistical Analysis Systems – SAS*) na spracúvanie mikroúdajov a metaúdajov. Nový informačný systém bude plne vyvinutý do decembra 2023 a zvýši štandardy vykonávaných kontrol kvality. Pri zbere údajov o cestnej nákladnej doprave sa bude využívať tento modernizovaný systém validácie a spracúvania údajov.

Celkovo je kvalita údajov prijatých od členských štátov veľmi dobrá. Všetky členské štáty údaje revidujú, ak sa zistia chyby. Eurostat uplatňuje podrobný proces validácie na štvrťročné mikroúdaje a kontroly časových radov na štvrťročné a ročné údaje o nákladnej doprave.

- Validácia mikroúdajov: Členské štáty predkladajú súbory údajov Eurostatu prostredníctvom portálu EDAMIS a v súboroch, ktoré sú kompatibilné so štandardom SDMX (výmena štatistických údajov a metaúdajov). Na prijaté súbory údajov sa potom aplikuje robustný trojstupňový proces validácie údajov.
  - Najprv sa nástrojom STRUVAL (*STRUctural VALidation*) zvaliduje každý súbor údajov z hľadiska formátu, úplnosti povinných polí a správnosti použitej štruktúry a kódov.
  - Potom sa nástrojom CONVAL (*CONtent VALidation*) zvaliduje obsah každého súboru údajov na základe vopred definovaných pravidiel. Vykazujúce členské štáty dostávajú za každý predložený súbor údajov správu o validácii, ktorá obsahuje podrobnosti, čo uľahčuje opravu prípadných chýb. Eurostat neustále aktualizuje uplatňované pravidlá validácie, aby uspokojil vznikajúce potreby a zabezpečil tvorbu vysokokvalitných štatistík.
  - Po tretie sa v rámci informačného systému pre správu údajov uplatňuje ďalší súbor pravidiel validácie, v rámci ktorého sa vyžaduje správnosť údajov na úrovni 99,5 % predtým, ako ich možno uložiť v databáze na ďalšie spracovanie.
- Kontroly časových radov: Komisia považuje za dôležité pred zverejnením údajov identifikovať v časových radoch odľahlé hodnoty. Eurostat preto vykonáva kontroly časových radov štvrťročných aj ročných údajov. Je dôležité, aby vykazujúce krajiny potvrdili trendy v prípade, že sa zaznamenajú veľké odchýlky. Pokiaľ je to potrebné, krajiny zasielajú revidované súbory údajov alebo vysvetlenia dôvodov veľkých odchýlok v časových radoch. Tieto vysvetlenia sú uvedené v dokumente *Poznámky špecifické pre jednotlivé krajiny a tabuľky*[10].

[10] https://circabc.europa.eu/ui/group/0c7a12bf-2645-4509-9339-a266f3e1e44d/library/f54dbc3c-55e5-469d-b8e1-4872271562da/details (dostupné iba v angličtine).

2.6 METODICKÁ PODPORA ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

Eurostat neustále poskytuje členským štátom metodickú a technickú podporu a vedie spoľahlivý informačný systém údajov a metaúdajov na zostavovanie štatistík o cestnej nákladnej doprave.

Eurostat zostavil dve referenčné príručky na vykonávanie nariadenia (EÚ) č. 70/2012:

- *Metodika cestnej nákladnej dopravy*[11], ktorou sa stanovuje metodický základ na zostavenie štatistík o cestnej nákladnej doprave v členských štátoch, krajinách EZVO, kandidátskych krajinách a potenciálnych kandidátskych krajinách;
- *Metodiky použité v zisťovaniach o cestnej nákladnej doprave v členských štátoch, krajinách EZVO a kandidátskych krajinách*, ktoré predstavujú metodické aspekty zisťovaní o cestnej nákladnej doprave vykonávaných vo vykazujúcich krajinách.

2.7 ŠÍRENIE ÚDAJOV

2.7.1 Tabuľky Eurostatu určené na šírenie údajov

Súhrnné údaje založené na mikroúdajoch zozbieraných v zmysle nariadenia (EÚ) č. 70/2012 sú zverejnené v databáze Eurostatu určenej na šírenie údajov[12]. Používatelia môžu získať podrobné štatistické tabuľky v súlade s ustanoveniami nariadenia (EÚ) č. 202/2010. Existuje 43 tabuliek o cestnej nákladnej doprave, ktoré sú doplnené jediným súborom metaúdajov EÚ a niekoľkými súbormi vnútroštátnych metaúdajov.

V roku 2022 Eurostat zverejnil novú tabuľku o územne vymedzenej výkonnosti cestnej nákladnej dopravy (v tonokilometroch), ktorá sa vymedzuje ako výkonnosť na vnútroštátnom území nezávisle od krajiny registrácie dopravcu. Na výpočet radov územne vymedzenej výkonnosti dopravy sa výkonnosť medzinárodnej cestnej dopravy vykázaná jednotlivými členskými štátmi člení na výkonnosť dosiahnutú v každom inom členskom štáte EÚ. Prerozdelenie údajov o výkonnosti dopravy iným členským štátom zahŕňa modelovanie pravdepodobnej trasy cesty a jej premietnutie do cestnej siete EÚ. Eurostat to vypočítava pomocou dištančnej matice. Nová tabuľka uvádza výkonnosť celkovej, vnútroštátnej, medzinárodnej a kabotážnej dopravy za každý členský štát EÚ, EÚ27 ako celok, Nórsko a Švajčiarsko. Vnútroštátne údaje a údaje o kabotáži použité na zostavenie tejto tabuľky sú údaje zozbierané podľa nariadenia (EÚ) č. 70/2012.

2.7.2 Publikácie

Eurostat vypracúva články *Statistics Explained* (Štatistika v kocke) o cestnej nákladnej doprave, ktoré poskytujú analýzu údajov pre médiá a verejnosť. Pokrýva v nich tieto témy:

- všeobecné trendy v cestnej nákladnej doprave[13],
- cestná nákladná doprava podľa charakteristík vozidiel[14],

---

11 https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-16-105 (dostupné iba v angličtine).

12 https://ec.europa.eu/eurostat/web/transport/data/database (dostupné iba v angličtine, vo francúzštine a v nemčine).

13 http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Road_freight_transport_statistics (dostupné iba v angličtine).

14 http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Road_freight_transport_by_vehicle_characteristics (dostupné iba v angličtine).

- cestná nákladná doprava podľa charakteristík jázd[15],
- cestná nákladná doprava podľa druhu tovaru[16],
- cestná nákladná doprava – kabotáž[17].

Tieto články sa každoročne aktualizujú (okrem článku o kabotáži, ktorý bol aktualizovaný každé dva roky do roku 2022, ale od roku 2023 sa bude takisto aktualizovať každoročne). Články sa aktualizujú po dokončení zberu údajov za daný referenčný rok.

2.7.3 Anonymizované údaje

V súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 557/2013[18] sa mikroúdaje týkajúce sa cestnej nákladnej dopravy anonymizujú a dávajú sa k dispozícii výskumným zariadeniam na vedecké účely. Žiadosti o anonymizované údaje prijíma Komisia (Eurostat) a prístup je povolený po spoločnom schválení Komisiou (Eurostatom) a národnými štatistickými orgánmi. V rokoch 2021, 2022 a v prvých ôsmich mesiacoch roku 2023 bol siedmim rôznym výskumným subjektom udelený prístup k anonymizovaným údajom zo zisťovaní o európskej cestnej nákladnej doprave.

2.7.4 Ostatné spôsoby šírenia

Údaje o cestnej nákladnej doprave sa šíria aj prostredníctvom prispôsobených extrakcií údajov pre používateľov v správach Eurostatu (napr. Nárast cestnej nákladnej dopravy od roku 2021[19]) a v iných publikáciách Eurostatu (napr. Kľúčové údaje o európskej doprave[20], Kľúčové údaje o EÚ vo svete[21], regionálna ročenka Eurostatu[22] a Kľúčové údaje o európskom potravinovom reťazci[23]). Údaje sa uverejňujú aj v publikáciách iných generálnych riaditeľstiev Komisie, najmä Generálneho riaditeľstva pre mobilitu a dopravu (napr. štatistická príručka[24]). Všetky údaje zahrnuté do prispôsobených extrakcií a publikácií sa takisto uverejňujú v databáze Eurostatu určenej na šírenie údajov.

3 ĎALŠÍ ROZVOJ ŠTATISTIKY CESTNEJ NÁKLADNEJ DOPRAVY

Európska zelená dohoda, ktorej cieľom je dosiahnuť klimatickú neutralitu v EÚ do roku 2050, zahŕňa súbor transformačných politík v rôznych hospodárskych odvetviach vrátane dopravy. Štatistiky o cestnej nákladnej doprave môžu pomôcť stanoviť a monitorovať ciele politiky. To sa dosiahne poskytovaním údajov o objemoch prepraveného tovaru, najazdených kilometroch a vybavení

---

15 http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Road_freight_transport_by_journey_characteristics (dostupné iba v angličtine).

16 http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Road_freight_transport_by_type_of_goods (dostupné iba v angličtine).

17 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Road_freight_transport_statistics_-_cabotage (dostupné iba v angličtine).

18 Nariadenie Komisie (EÚ) č. 557/2013 zo 17. júna 2013, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 o európskej štatistike, pokiaľ ide o prístup k dôverným údajom na vedecké účely, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 831/2002 (Ú. v. EÚ L 164, 18.6.2013, s. 16).

19 https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230725-1 (dostupné iba v angličtine).

20 https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-key-figures/w/ks-07-22-523 (dostupné iba v angličtine).

21 https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-key-figures/w/ks-ex-23-001 (dostupné iba v angličtine).

22 https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-flagship-publications/-/ks-ha-22-001 (dostupné iba v angličtine).

23 https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-key-figures/w/ks-fk-22-001 (dostupné iba v angličtine).

24 https://transport.ec.europa.eu/facts-funding/studies-data/eu-transport-figures-statistical-pocketbook/statistical-pocketbook-2022_en (dostupné iba v angličtine).

a infraštruktúre cestnej dopravy. Cestná nákladná doprava je mimoriadne významné odvetvie, keďže predstavuje najvyšší podiel vnútrozemskej nákladnej dopravy EÚ (77,3 % v roku 2021 v tonokilometroch)[25].

Eurostat, členské štáty, krajiny EZVO, kandidátske krajiny a potenciálni kandidáti počas zasadnutí skupiny odborníkov Komisie pre štatistiky o cestnej nákladnej doprave diskutujú o potrebách údajov, spôsoboch týkajúcich sa zlepšenia štatistík o cestnej nákladnej doprave a o spôsoboch ďalšieho zníženia zaťaženia spojeného so zberom údajov.

Od roku 2018 nastal nový vývoj týkajúci sa budúcich štatistík o doprave ľahkými úžitkovými vozidlami. Tieto vozidlá neprepravujú veľmi ťažké náklady, ale v mestských oblastiach najazdia veľa kilometrov, a preto výrazne prispievajú k emisiám a preťaženiu. Okrem toho možno zvýšené používanie týchto vozidiel pozorovať aj na medzimestských a medzinárodných jazdách. Potreba údajov o ľahkých úžitkových vozidlách je pre mnohé krajiny čoraz dôležitejšia, pretože sa začleňujú do rozsahu pôsobnosti dopravnej politiky EÚ a súvisiacich právnych aktov. Časť údajov o ľahkých úžitkových vozidlách možno získať z registrov kontrol technického stavu, v ktorých sa zhromažďujú informácie o type motora vozidla, hmotnostnej triede, druhu paliva a technológii kontroly emisií.

V roku 2018 bola vytvorená osobitná skupina zameraná na dopravu ľahkými úžitkovými vozidlami s cieľom prediskutovať metodiku zberu údajov vrátane vymedzenia, limitov, zdrojov údajov a premenných. V roku 2022 osobitná skupina vypracovala metodický dokument spolu s možnosťami prípadných dotazníkov, ktoré sa majú použiť na príslušný zber údajov. Navrhovanú metodiku testuje niekoľko členských štátov v súvislosti s grantmi poskytnutými Eurostatom v roku 2022. Keď budú k dispozícii výsledky projektov financovaných z grantov, skupina navrhovanú metodiku ďalej prispôsobí.

V písomnej konzultácii v roku 2022 boli vykazujúce krajiny vyzvané, aby predložili podnety týkajúce sa možných zlepšení a nových premenných v zbere údajov pre cestnú nákladnú dopravu. Ich podnety k tejto konzultácii sa týkali:

- harmonizácie kategórií vozidiel, ktoré majú byť predmetom zisťovania na účely zberu údajov podľa nariadenia (EÚ) č. 70/2012,
- dodatočnej premennej týkajúcej sa druhu paliva,
- potenciálneho vylúčenia nepovinnej premennej A1.1 („použiteľnosť vozidla pre kombinovanú dopravu“),
- návrhu na vykazovanie nepovinnej premennej A1.6 o kategóriách NACE na dvojmiestnej úrovni namiesto štvormiestnej,
- novej nepovinnej premennej o emisnej triede motorových vozidiel.

O týchto bodoch sa diskutovalo na zasadnutí skupiny odborníkov Komisie pre štatistiky o cestnej nákladnej doprave v roku 2022 a budú sa sledovať na budúcich zasadnutiach tejto skupiny.

4 ZÁVERY

Skúsenosti a výsledky získané prostredníctvom vykonávania nariadenia (EÚ) č. 70/2012 o štatistike cestnej nákladnej dopravy sú naďalej pozitívne. Členské štáty dodržiavajú povinnosti týkajúce sa

[25] Zdroj: Tabuľka Eurostatu Podiel jednotlivých druhov vnútrozemskej nákladnej dopravy: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TRAN_HV_FRMOD/default/table?lang=en (dostupné v angličtine, vo francúzštine a v nemčine).

poskytovania údajov a zdroje pridelené na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni Komisie umožňujú dosahovanie vysokokvalitných výsledkov. Komisia podporuje členské štáty vo vykonávaní nariadenia (EÚ) č. 70/2012 a nabáda kandidátske krajiny a potenciálnych kandidátov, aby navrhli a vykonávali zisťovania o cestnej nákladnej doprave. Komisia modernizovala svoj informačný systém na validáciu a spracúvanie predkladaných mikroúdajov a rozšírila šírenie štatistík o cestnej nákladnej doprave. Skupina odborníkov Komisie pre štatistiky o cestnej nákladnej doprave je aj naďalej orgánom, v ktorom sa aktívne diskutuje o vykonávaní nariadenia a jeho potenciálnych zlepšeniach.

Nariadenie (EÚ) č. 70/2012 ostáva efektívnym a účinným nástrojom na tvorbu spoľahlivých a porovnateľných štatistík o cestnej nákladnej doprave na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni, čím sa predchádza zdvojeniu práce. Vytvorené štatistiky sa šíria vo forme tabuliek v databáze určenej na šírenie údajov a publikáciách Eurostatu ako anonymizované súbory údajov a prispôsobené extrakcie. Štatistiky o cestnej nákladnej doprave sú cenné pre navrhovanie a hodnotenie politík a pre monitorovanie trhu cestnej nákladnej dopravy v EÚ.